KŐMOZAIK ÉS TERRAZZO MŰVÉSZET AZ ÉPÍTÉSZETBEN

BALÁZS MIKLÓS ERNŐ DLA
mozaikművész

**Székesfehérvárott, az V. Díszítőkő Konferencián,
2007. június 14-én elhangzott előadás kivonata**

Minden anyag tulajdonságait a legkisebb alkotórészeinek minősége, azok aránya, és a köztük lévő kötőerő határozza meg. A hasított kőkockákból rakott mozaik és az őrölt kőszemcsékből döngölt terrazzó egyaránt még egymástól megkülönböztethető legkisebb alkotórészek beállított arányú keverékéből, kötőanyagba ágyazva készül. Sejtjeiket azonban nem csupán fizikai és kémiai, de esztétikai jellegű kötőerő is összetartja. A többi, szintén jelentős anyaghasználatú társművészettel: az üvegművészettel, a díszítőfestészettel és az épületszobrászattal együtt a mozaik és a terrazzó is az épített környezetbe törekszik, akár a csupasz funkcionalizmust szolgálja, akár a legmagasabb művészetet jeleníti meg. Mint az említett társművészeteké, a mozaik és a terrazzó művészi eszköztára is éppen sajátos technológiájából ered. Sajátossága a szemekre szabdaltság, töredezettség, a sejtekből építettség, és az erőteljes síkművészeti, festői hatások. Ennek megfelelő sajátos filozófiai tartalmak megjelenítésére alkalmas.

A klasszikus építészet hagyományaira támaszkodó építészeti stílusok szimbólumrendszere az épületdíszítményekkel megbonthatatlan, szerves egységben jelenik meg. Így például hazánkban főleg Ybl Miklós nevével fémjelzett neoreneszánsz építészet legfontosabb díszítőelemei voltak a míves gipszstukkók, a kovácsoltvas korlátok, és jelesül a díszes mozaik–terrazzo padlóburkolatok. Ezek elhelyezését az építészeti tér leképezésével jelölték ki, így is kifejezve a díszburkolat és az épület összetartozását. Műemlék-felújítások során ezért különös gondot kell fordítani arra, hogy a helyreállítást az építész és a szakrestaurátor egyeztetése előzze meg. Kívánatos, hogy a helyreállítást szakrestaurátori tanulmány alapozza meg, és a munka is szakrestaurátor irányításával történjen. Mindenfajta helyreállítás iránt alapvető elvárás, hogy a pótlások, vagy a rekonstruált felületek művészi előadásmódjukban megfeleljenek az eredetinek. Ehhez természetesen bányaazonos, vagy az eredetit mind geológiailag, mind megjelenésében a leginkább megközelítő kőanyagot kell alkalmazni. Az ehhez szükséges anyagtani vizsgálatokat geológiai laboratóriumban kell elvégeztetni. A helyreállítás azonban nem fedheti el az eredeti mű olyan nyomait, melyekre más tudományágak, vagy későbbi korok restaurátorai támaszkodhatnak kutatásaik során.

Mint ahogy a festőművészetben a táblaképek háttérbe szorították a falfestményeket, az építészetben is meghatározóvá váltak az előre gyártható, a helyszínen rövid idő alatt lefektethető hidegburkolatok: a 20x20 cm-es „műemléki mozaik”, a mettlachit lap, a greslapok, és a modern kőfeldolgozó iparnak köszönhetően a valódi kő lapburkolatok. Magas művészi igényű mozaik fal- és padlódíszítményeknek, és modern, alumínát-cement, esetleg műgyantakötésű terrazzó padlóburkolatoknak, magasabb költségük ellenére, főleg igényes mai építészeti terekben mégis létjogosultságuk lehet. Ez azonban azzal jár, hogy a technika, miközben továbbra is az épített teret díszíti, ezentúl különböző műfajok hordozójaként jelenik meg. Lehet díszítőművészet, iparművészet, vagy akár képzőművészet, a tervezői szándék szerint. Tökéletes eredmény azonban továbbra is csak az építész, a tervezőművész és a kivitelező szoros együttműködésével érhető el.

1. fénykép: Az aquincumi helytartói palota egyik, 42 m^2 területű, 2. századi, fekete-sárga mészkőből rakott padlómozaikjának helyreállítása során az eredeti minta összeállítása.

2. fénykép: Az esztergomi prímási palota (Lippert József, 1882) oszlopcsarnokában lévő mozaik-terrazzo díszburkolat rekonstruált középmotívuma.

3. fénykép: Kőmozaik rakása a rekonstrukció közben.

4. fénykép: Az Ybl-palota (Első Pesti Hazai Takarékpénztár, 1869) díszlépcsőháza a helyreállított mozaik-terrazzo díszburkolattal.

5. fénykép: Az Operaház aprószemű terrazzo padlóburkolata a Dalszínház utcai pénztárnál.

6. fénykép: Bugyuta, de kedves javítás a Ráday u. 18. számú műemléképület (Ybl Miklós) nagyszemű mozaik-terrazzo burkolatán.

7. fénykép: Balázs József Róbert: „Zene”. (1975, 135x400 cm.) Kompozit szerkezetű, színes márványokból összeállított, csiszolt, fényezett művészi táblakép részlete.

8. fénykép: Fabrice Vannier: „Noirs et ors fauves” („Vad feketék és aranyak”, életnagyságú, 2000-2004). Kő- és üvegmozaikkal burkolt, vegyes technikájú plasztikák, kortárs műalkotás.

KÖSZÖNJÜK BALÁZS MIKLÓS ERNŐ MŰVÉSZ ÚRNAK,
HOGY TANULMÁNYÁT VOLT SZÍVES RENDELKEZÉSÜNKRE BOCSÁTANI

Néhány, a konferencia helyszínén (székesfehérvári Szent István Művelődési Ház) és közvetlen környékén készített fénykép *ppt*-ben

2007/6/14 8:07

BELVÁROS
JÓKAI UTCA
2007/6/14 8:09

2007/6/14 8:08

BELVAROSI ÜZLETHÁZ
2007/6/14 16:33

2007/6/14 8:02

Szent István király

2007/6/14 16:25

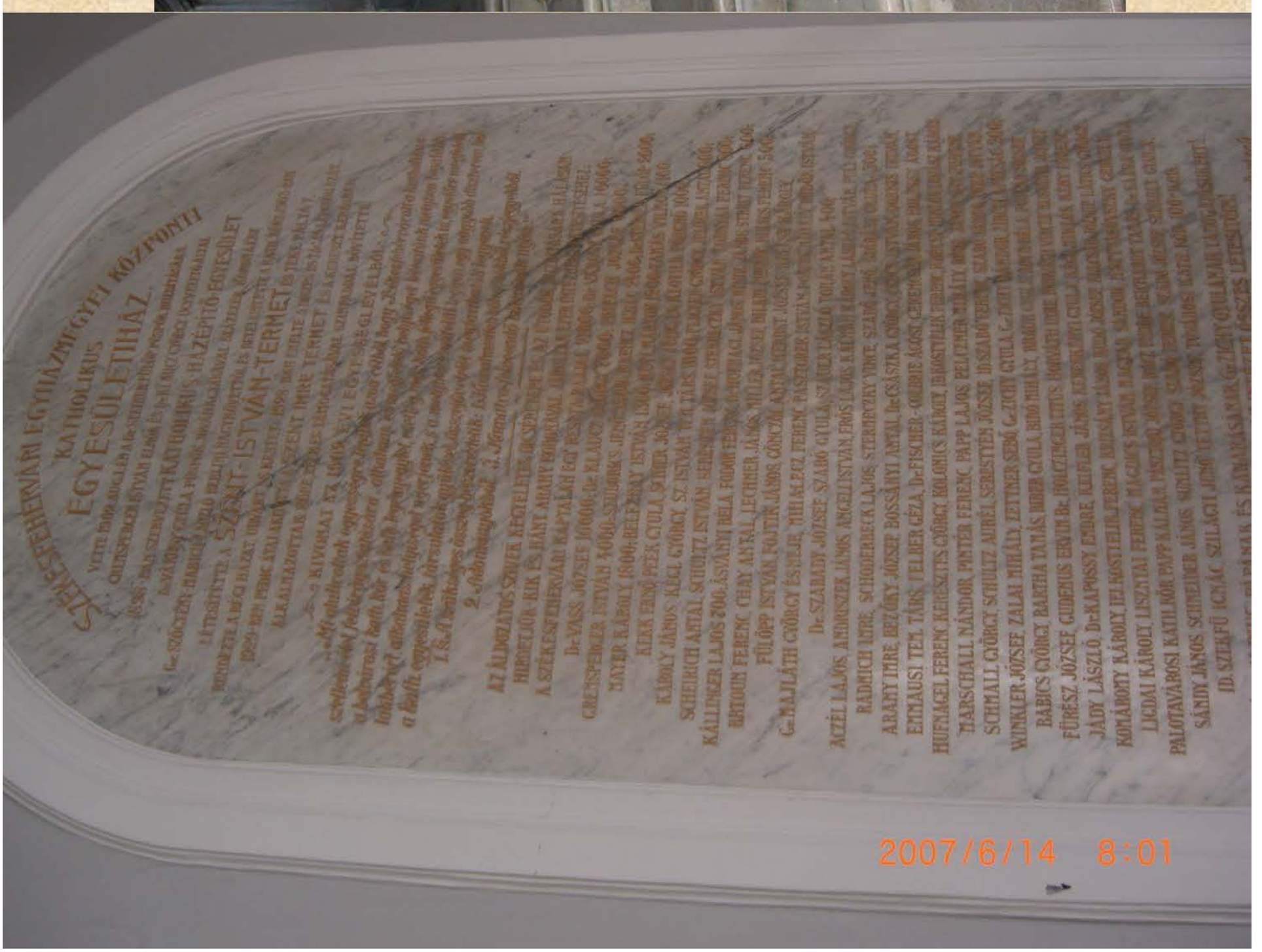
KATHOLIKUS
EGYESÜLETI HÁZ
SZENT-ISTVÁN-TERMET
2007/6/14 8:01

IN CARITATE SERVIRE

Szakál Ernő

Kőfaragók műhelytitkai

Magyar Kőszövetség
2007

2007/6/15 11:13

sebb görögök megkísérelték azt, hogy egyiptomi templom-
módra építsenek.
Képünkön (1.35. kép) egy templomudvar egyik oszlopsorát lát-
nyitott kelyhű papíruszfejes oszlopokkal. A két középső oszlop

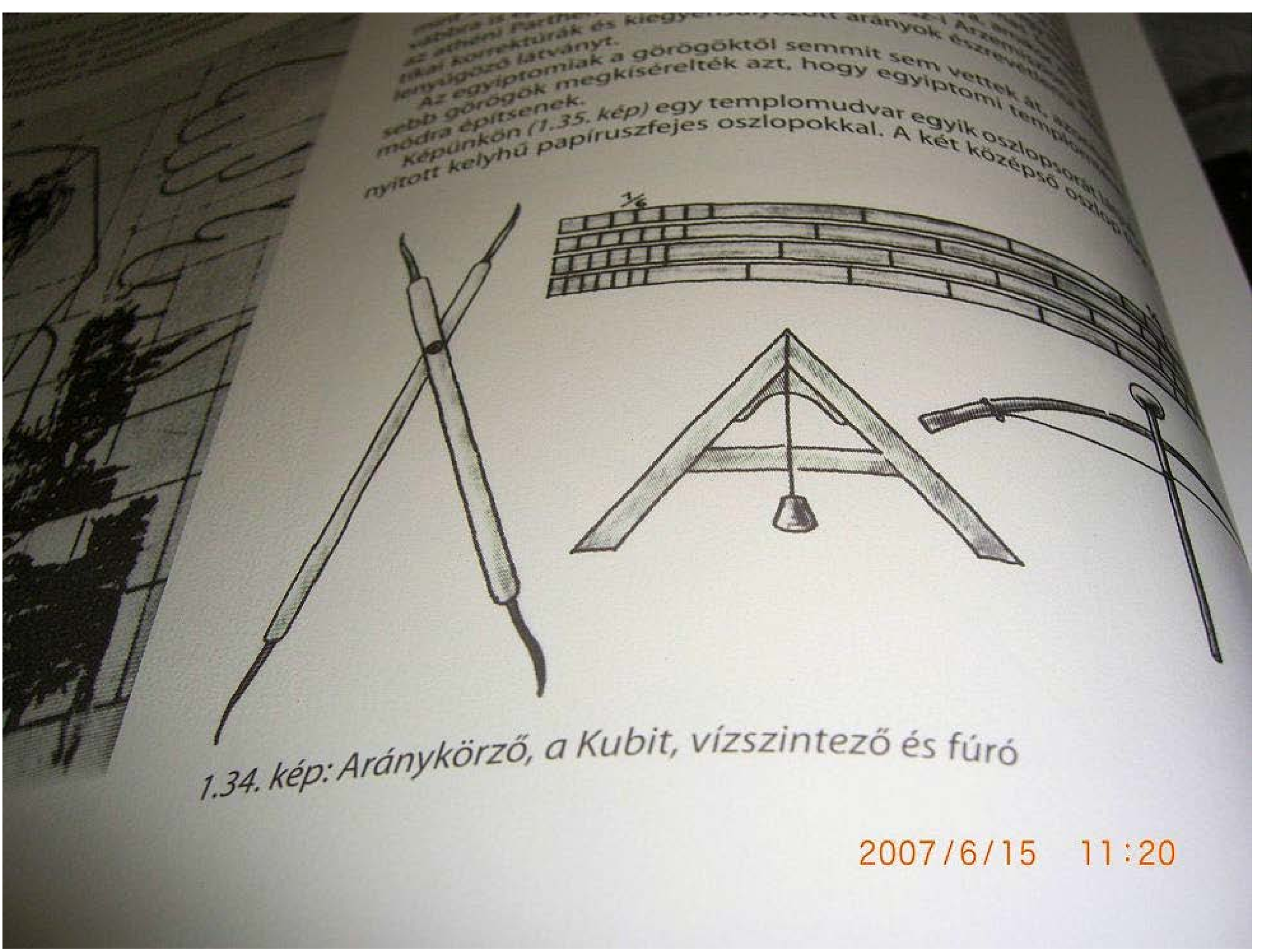

1.34. kép: Aránykörző, a Kubit, vízszintező és fúró

2007/6/15 11:20

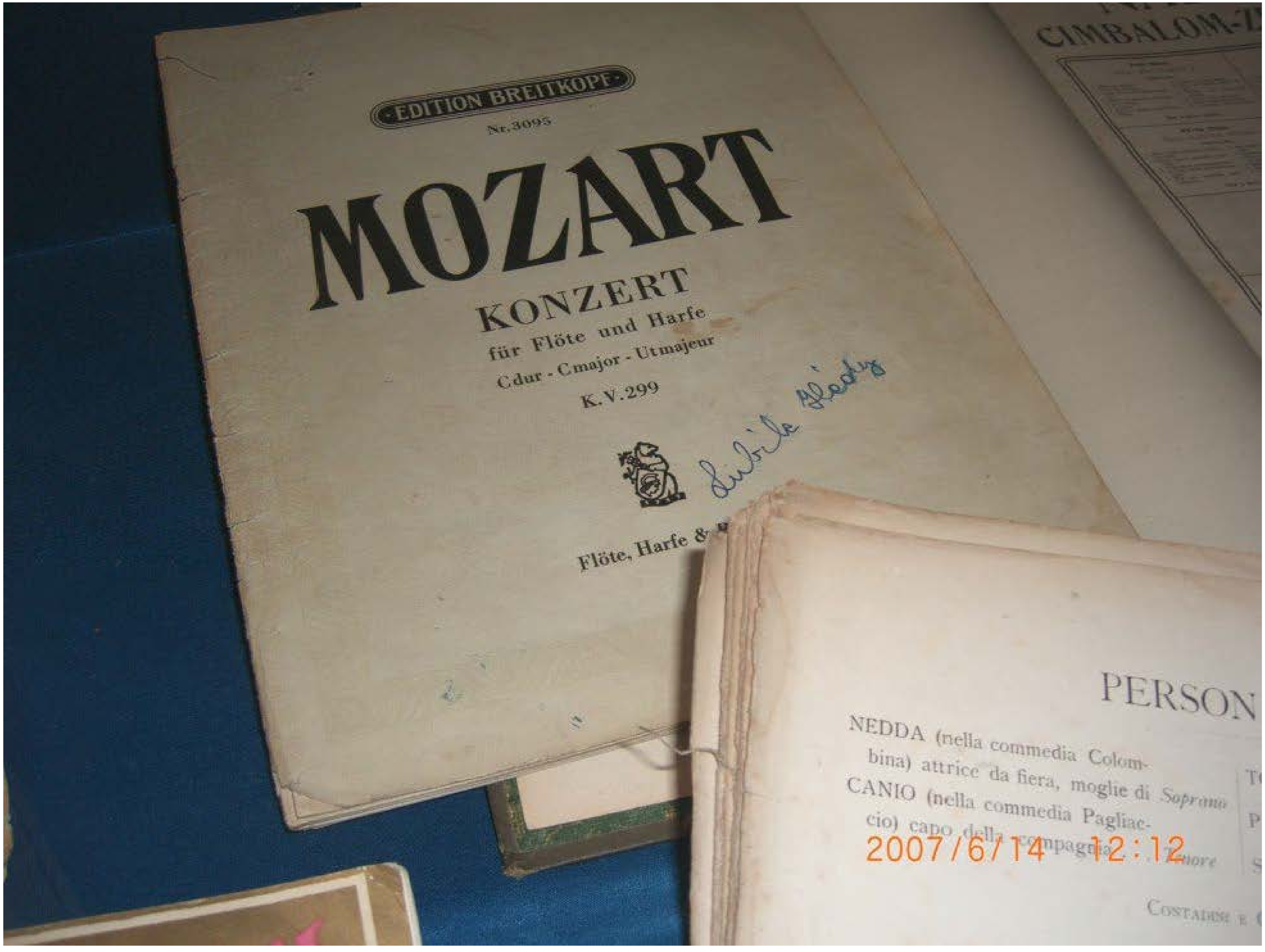
EDITION BREITKOPF
Nr. 3095
MOZART
KONZERT
für Flöte und Harfe
Cdur - Cmajor - Utmajeur
K.V. 299
Flöte, Harfe &
CIMBALOM-Z
PERSON
NEDDA (nella commedia Colombina) attrice da fiera, moglie di
CANIO (nella commedia Pagliaccio) capo della compagnia
Soprano
Tenore
2007/6/14 12:12

Die Meistersinger von Nürnberg

von

Richard Wagner

With an English Translation by
H. & F. CORDER

Vollständiger Klavierauszug

von

R. Kleinmichel

2007/6/14 12:12

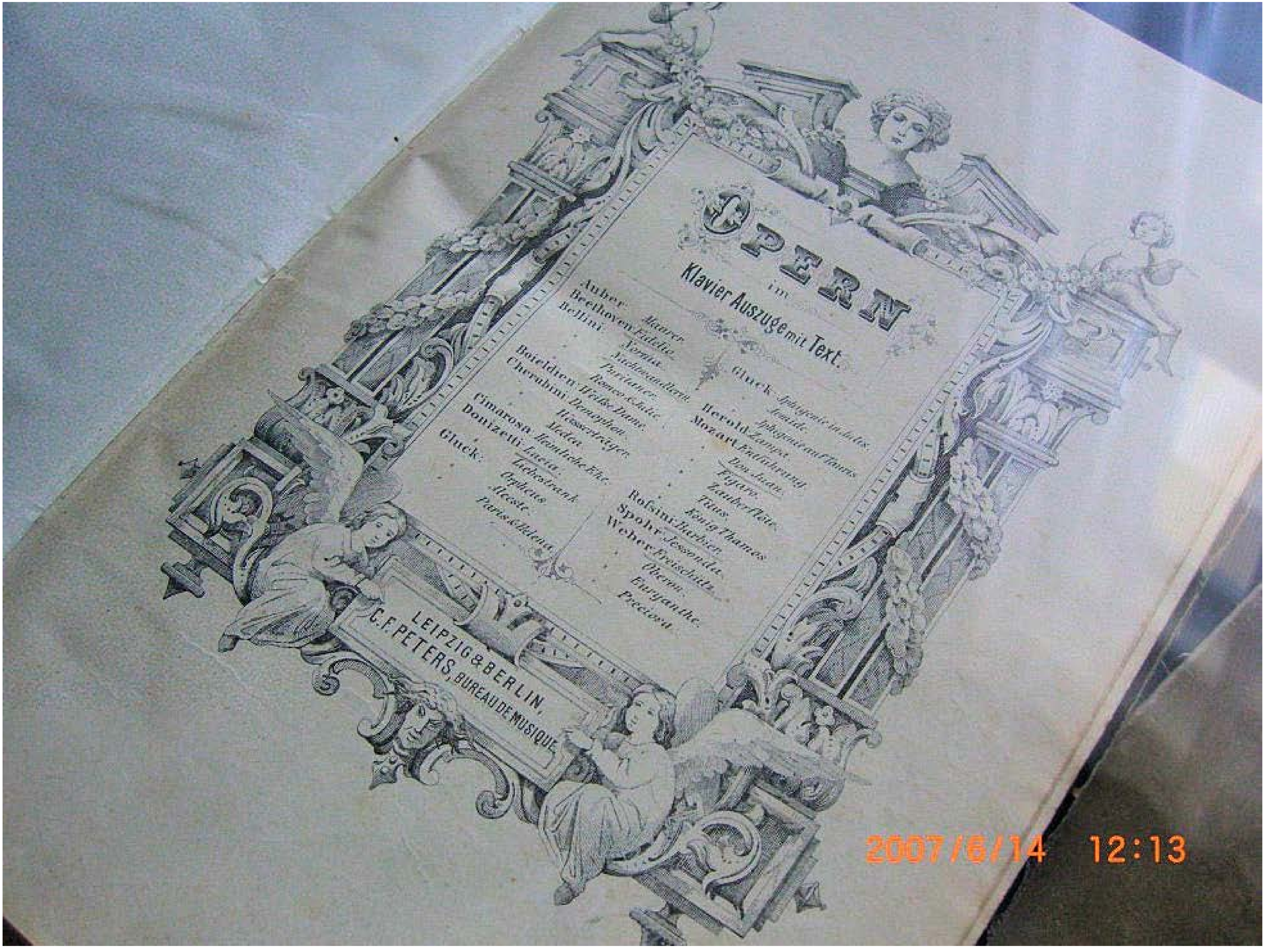
OPERN
im
Klavier Auszuge mit Text.
Auber: Maurer
Beethoven: Fidelio
Bellini: Norma
Nachtwandlerin
Puritaner
Romeo & Julie
Boieldieu: Weiße Dame
Cherubini: Demophon
Wasserträger
Medea
Cimarosa: Heimliche Ehe
Donizetti: Lucia
Liebestrank
Gluck: Orpheus
Alceste
Paris & Helena
Gluck: Iphigenie in Julis
Armide
Iphigenie auf Tauris
Herold: Zampa
Mozart: Entführung
Don Juan
Figaro
Zauberflöte
Titus
König Thamos
Rossini: Barbier
Spohr: Jessonda
Weber: Freischütz
Oberon
Euryanthe
Preciosa
LEIPZIG & BERLIN,
C.F. PETERS, BUREAU DE MUSIQUE
2007/6/14 12:13

IX KIADÁS
KOMÁROMI MARISKA
Szomorú...
Madár vigan dalolva...
(Műdal)
Szövegét irta
Dr. LÉVAY EDE
zenéjét szerzette
DANKÓ PISTA
Zongorára alkalmazta
MENNER JÁNOS
1.80
Ára Kor
A KIADÓ SAJÁTJA MINDEN JOG FENTARTÁSÁVAL
SCHUNDA V. JÓZSEF
CSÁSZ. és KIR. UDVARI
HANGSZERGYÁROS
ZENEMŰKERESKEDÉSE
GYÁR: MAGYAR-UTCZA 26.
RAKTÁR: MAGYAR-UTCZA 18
BUDAPEST
2007/6/14 12:12

Goldene Wiener
100 Jahre Wienerlied

116
WIENER LIEDER UND TÄNZE
UNTER DEM MOTTO „WIEN UND DER WEIN"
VI. AUFLAGE

2007/6/14 12:12

NÁDOR-FÉLE CIMBALOM-ZENE-KINCSTÁR

I-ső füzet.
Átírta: MOLITORISZ J.

TARTALMA:

1. Rám se nézett.
2. [illegible]
3. Nagy-Károlytól nem messze van.
4. Kísérj ki rózsám [illegible]
5. Bíró uram.
6. Csárdás.
7. Három [illegible] a pántlikám.
8. Friss.
9. Látod rózsám, látod.
10. [illegible]
11. Minden [illegible]
12. Kékre van az ibolya.
13. [illegible]
14. [illegible]

Ára 3 Kor. netto.

II-ik füzet.
Átírta: MOLITORISZ J.

TARTALMA:

1. Fürdik a holdvilág.
2. Őszi szellő.
3. Áll a malom.
4. Nem akar az [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. Most ismerem csak . . .
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
11. Lehullott a [illegible] virága.
12. [illegible]
13. [illegible]
14. A mikor [illegible]

Ára 3 Kor. netto.

III-ik füzet.
Átírta: MOLITORISZ J.

TARTALMA:

[illegible]

Ára 3 Kor. netto.

IV-ik füzet.
Átírta: KATONA JÓZSEF

TARTALMA:

1. Mikor már megittad minden borodat.
2. Nem vagy a szeretőm, nem vagy.
3. Nemsokára menyecske leszel.
4. Gyönge szellő hajtogatja az ágat.
5. Még azt mondják, nincs Szegeden.
6. Szívemből téptem azt a . . .
7. Gyászba borult az életem.
8. Nem [illegible] szemedet.
9. Haragszik a rózsám, de mért.
10. [illegible]
11. Gyere vissza, gyógyítsd meg a szívemet.

Ára 3 Kor. netto.

V-ik füzet.
Átírta: ERDÉLYI DEZSŐ

TARTALMA:

1. Rákóczi-induló.
2. Tudom, hogy visszahívsz majd engemet.
3. [illegible]
4. Lehullott a rezgő nyárfa.
5. [illegible]
6. [illegible]
7. Üres a fészek.
8. [illegible]
9. Egy őszi napnak hajnalán.
10. [illegible] a budapesti vasútállomásra.

Ára 3 Kor. netto.

Viszontlátásra

2007/6/14 12:11